



Rice is more

Innovation • Resilience • Happiness

ข้าวไทย วิถีใหม่ ใส่ใจโลก

Thai Rice: Strengthening Climate-Smart Rice Farming

โครงการเพิ่มศักยภาพการปลูกข้าวที่เท่าทันต่อภูมิอากาศ

ความเป็นมา

ข้าวคือส่วนหนึ่งของอัตลักษณ์ความเป็นไทย เพราะประชากรไทยกว่า 5 ล้านครัวเรือนประกอบอาชีพในภาคการเกษตร การทำนาจึงเป็นรากฐานสำคัญของเศรษฐกิจและวิถีชีวิตท้องถิ่น

ด้วยพื้นที่ปลูกข้าวกว่า 70 ล้านไร่ ประเทศไทยคือหนึ่งในผู้ส่งออกข้าวรายใหญ่ของโลก มีบทบาทสำคัญต่อการสร้างความมั่นคงทางอาหารให้แก่ประชากรโลกกว่า 3.5 พันล้านคนที่บริโภคข้าวเป็นอาหารหลักในชีวิตประจำวัน

อย่างไรก็ตาม การปลูกข้าวกำลังเผชิญกับอุปสรรคและความท้าทายจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ กระบวนการทำนาในพื้นที่มากกว่าครึ่งหนึ่งของทั่วประเทศมีส่วนในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกถึง 51% ของภาคเกษตรกรรมทั้งหมด สาเหตุหลักมาจากการทำนาแบบดั้งเดิมที่จมน้ำไว้ในนาตลอดฤดูปลูกข้าว ทำให้เกิดก๊าซมีเทนซึ่งส่งผลต่อภาวะโลกร้อนมากกว่าก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ รวมถึงการใช้ปุ๋ยที่ยังไม่มีประสิทธิภาพ และขาดการจัดการสถานการณ์ของสภาพอากาศสุดขั้ว เช่น ความแห้งแล้ง อุทกภัย ที่นับวันยิ่งรุนแรงมากขึ้น ส่งผลกระทบทำให้ผลผลิตข้าวเสียหาย รายได้ของเกษตรกรลดลงอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

โครงการเพิ่มศักยภาพการปลูกข้าวที่เท่าทันต่อภูมิอากาศ (Thai Rice: Strengthening Climate-Smart Rice Farming)

คือโครงการประสานความร่วมมือระหว่างสถาบันภาครัฐ เอกชน สถาบันการเงินและการวิจัย เพื่อหาแนวทางร่วมกันในการแก้ปัญหาคความท้าทายเหล่านี้ ด้วยเป้าหมายเพื่อเปลี่ยนวิถีการปลูกข้าวในปัจจุบันไปสู่แนวทางการปลูกข้าวที่เท่าทันต่อภูมิอากาศ โครงการฯ คาดหวังว่า การปลูกข้าววิถีใหม่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกควบคู่ไปกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของเกษตรกรรายย่อยให้ดียิ่งขึ้นในระยะยาว

วัตถุประสงค์

เพื่อปรับเปลี่ยนวิถีการปลูกข้าวในประเทศไทยไปสู่การปลูกข้าววิถีใหม่ ช่วยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก เกษตรกรสามารถนำเทคโนโลยีทางการเกษตรที่เท่าทันต่อภูมิอากาศ (Climate-Smart Agriculture) มาประยุกต์ใช้กับการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

งบประมาณโครงการ

118.08 ล้านบาท โดยได้รับการสนับสนุนจาก

- กองทุนภูมิอากาศสีเขียว (Green Climate Fund: GCF)
- กระทรวงเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนาแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี (BMZ) ผ่านโครงการ developPPP
- พันธมิตรจากภาคเอกชนในระดับนานาชาติ ได้แก่ Ebro Foods, Mars Food, Olam Agri และ PepsiCo
- การสมทบที่ไม่ใช้เงินสด (in-kind) จากหน่วยงานปฏิบัติการ (Executing Entities: EE)

พื้นที่เป้าหมายของโครงการ

ครอบคลุม 21 จังหวัด ได้แก่

เชียงราย • เชียงใหม่ • บุรีรัมย์ • กาฬสินธุ์
นครราชสีมา • ร้อยเอ็ด • ศรีสะเกษ • สุรินทร์
อุบลราชธานี • อ่างทอง • พระนครศรีอยุธยา
ชัยนาท • กำแพงเพชร • ลพบุรี • นครสวรรค์
ปทุมธานี • พิจิตร • พิษณุโลก • สิงห์บุรี
สุพรรณบุรี • อุทัยธานี

ระยะเวลาการดำเนินการ

5 ปี (พ.ศ. 2567 – พ.ศ. 2571)

โครงสร้างและรูปแบบการดำเนินงานของโครงการ

1

เสริมศักยภาพเกษตรกร

การเกษตรที่เท่าทันต่อภูมิอากาศ
ช่วยเพิ่มรายได้และความมั่นคงด้านอาหาร
แม้ว่าต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศ



โครงการฯ มุ่งเสริมสร้างความเข้มแข็งเรื่องบริการส่งเสริมการเกษตรและองค์ความรู้ให้กับเกษตรกรรายย่อย
เพื่อให้เกษตรกรสามารถบริหารจัดการการปลูกข้าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้ผลผลิตที่มากขึ้นด้วยการใช้ทรัพยากรที่น้อยลงอย่างยั่งยืน

- กิจกรรมที่ 1.1 พัฒนาสมรรถนะการปลูกข้าวด้วยเทคโนโลยีที่เท่าทันต่อภูมิอากาศให้กับเกษตรกรรายย่อย
- กิจกรรมที่ 1.2 เพิ่มโอกาสให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงชุดสิทธิประโยชน์ทางการเงินผ่านสถาบันทางการเงินของรัฐ
เพื่อนำมาลงทุนสำหรับการปลูกข้าวด้วยเทคโนโลยีที่เท่าทันต่อภูมิอากาศ

2

ขยายบริการเพื่อการส่งเสริมเกษตรกร

เทคโนโลยีทางการเกษตรที่เท่าทันต่อภูมิอากาศเพิ่มความยืดหยุ่น
และประสิทธิภาพในการปลูกข้าว และลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก



โครงการฯ มุ่งขยายและสนับสนุนให้เกษตรกรสามารถ
เข้าถึงผู้ให้บริการเทคโนโลยีที่เท่าทันต่อภูมิอากาศ
รวมถึงผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่เหมาะสม เพื่อตอบสนอง
ความต้องการของเกษตรกรที่ต้องการเงินทุนสนับสนุน
ในการนำเทคโนโลยีที่เท่าทันต่อภูมิอากาศมาปรับใช้
ในการปลูกข้าว

- กิจกรรมที่ 2.1
พัฒนาศักยภาพผู้ให้บริการในการจัดหา
เทคโนโลยีทางการเกษตรที่เท่าทัน
ต่อภูมิอากาศ
- กิจกรรมที่ 2.2
ร.ก.ส. เปิดตัวผลิตภัณฑ์การเงิน
ที่เท่าทันต่อภูมิอากาศและ
เป็นมิตรกับเกษตรกร

3

ส่งเสริมสภาพแวดล้อม ที่เอื้อต่อการดำเนินการ

สถาบันและระบบนิเวศการตลาด
ขับเคลื่อนวิถีการปลูกข้าวที่เท่าทันต่อภูมิอากาศ



โครงการฯ มุ่งเสริมสร้างและสนับสนุนความแข็งแกร่งให้กับสถาบันและกลไกทางการตลาด
เพื่อผลักดันให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในภาคการปลูกข้าวร่วมสนับสนุนและส่งเสริมวิถีการปลูกข้าวที่เท่าทันต่อภูมิอากาศ

- กิจกรรมที่ 3.1 เสริมสร้างและสนับสนุนการเชื่อมโยงทางการตลาด และมาตรฐานข้าวยั่งยืน
- กิจกรรมที่ 3.2 เสริมสร้างความเข้มแข็งด้านสถาบันและนโยบายที่เอื้อต่อการสนับสนุนการปลูกข้าวที่เท่าทันต่อภูมิอากาศ
- กิจกรรมที่ 3.3 ส่งเสริมกลไกระดับประเทศในการสนับสนุนเงินทุนสำหรับนวัตกรรมทางภูมิอากาศในเกษตรกรรม
- กิจกรรมที่ 3.4 ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ระดับภูมิภาค

มาตรการทางการเงิน



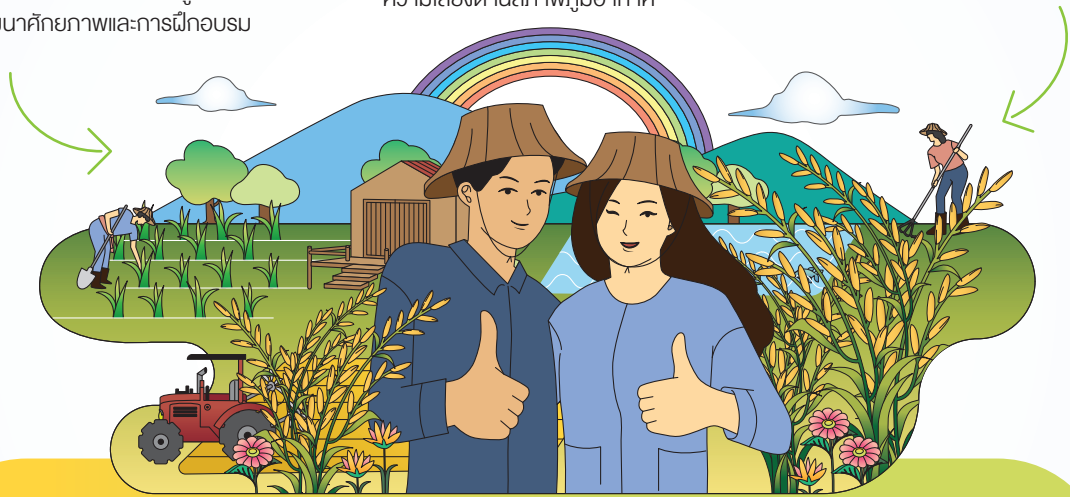
เสริมสร้างความรู้ด้านการเงิน และการบริหารความเสี่ยงจากสภาพภูมิอากาศ ผ่านการพัฒนาศักยภาพและการฝึกอบรม



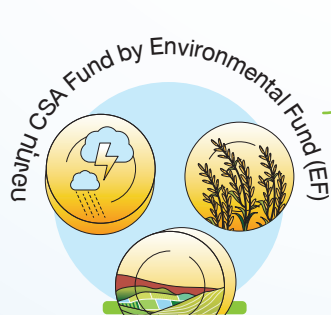
ยกระดับความสามารถของเกษตรกรในการเข้าถึงผลิตภัณฑ์ทางการเงินและเทคโนโลยีทางการเกษตรที่เท่ากันต่อภูมิภาค ผ่านกลไกต่าง ๆ ได้แก่

- มาตรการการให้เงินอุดหนุนบางส่วนสนับสนุนเพื่อกระตุ้นเพิ่มแรงจูงใจ เพื่อนำบริการและเทคโนโลยีที่เท่ากันต่อภูมิภาค (Climate-Smart Technologies : CST) มาปรับใช้ในการปลูกข้าว

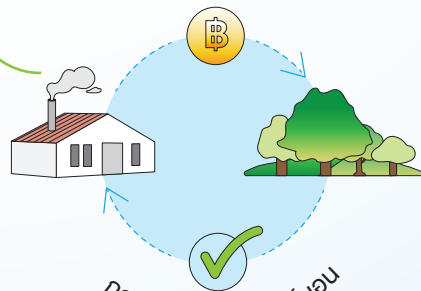
- ผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่เป็นมิตรกับเกษตรกร โดยร่วมมือกับ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ร.ก.ส.) ได้แก่
 - สินเชื่อ Climate-Smart Loans: CSL เพื่อสนับสนุนการลงทุนในเทคโนโลยีการปลูกข้าวที่เท่ากันต่อภูมิภาค
 - ผลิตภัณฑ์ด้านการประกันภัยสำหรับเกษตรกร เพื่อเพิ่มความสามารถในการรับมือกับความเสี่ยงด้านสภาพภูมิอากาศ



โครงการฯ คาดหวังว่า มาตรการเหล่านี้จะช่วยเปลี่ยนแปลงกระบวนการปลูกรายของเกษตรกร สร้างแรงจูงใจในการลงทุน และสามารถดึงดูดแหล่งเงินทุนเพิ่มเติมสำหรับระบบการปลูกข้าวที่เท่ากันต่อภูมิภาค และปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่ำ ซึ่งจะนำประโยชน์โดยตรงมาสู่เกษตรกรรายย่อยในประเทศไทย



มุ่งเน้นที่จะพัฒนาศักยภาพของเกษตรกร และส่งเสริมโครงการท้องถิ่นที่มุ่งลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศในภาคเกษตร



เชื่อมโยงกลไกตลาดกับเกษตรกรรายย่อย เพื่อเปิดโอกาสให้เกษตรกรสามารถสร้างรายได้เพิ่มเติมจากการปลูกข้าวด้วยเทคโนโลยีที่เท่ากันต่อภูมิภาค (CST) ได้ในอนาคต

ผลลัพธ์ที่คาดหวัง

ลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก
2.44 ล้านตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า

เกษตรกรผู้ปลูกข้าวนำเทคโนโลยี
ที่เท่าทันต่อภูมิอากาศมาปรับใช้
253,400 ราย

10% เพิ่มรายได้ต่อปี
จากการปลูกข้าว

20%
ลดการใช้ปุ๋ยและสารเคมีทางการเกษตร

40% เพิ่มดัชนี
การเสริมศักยภาพของเกษตรกรสตรีที่เข้าร่วมโครงการ

60-80% ลดมลพิษทางอากาศ
จากการเผาตอซังข้าว

หน่วยงานพันธมิตร

On behalf of



GREEN
CLIMATE
FUND



german
cooperation
DEUTSCHE ZUSAMMENARBEIT

Funding programme



Partners in
Transformation
develoPPP

Implemented by



giz Deutsche Gesellschaft
für Internationale
Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

In cooperation with



ข้อมูลเพิ่มเติม ติดต่อ

ดร. นานา คีนเคิล (Nana Kuenkel)
ผู้อำนวยการโครงการ
nana.kuenkel@giz.de